

Editörden...

Afroavasya Afrika, Avrupa ve Asya kıtalarından oluşan ve sahip olduğu kadim tarihi ve coğrafyası nedeniyle 'Eski Dünya' olarak da adlandırılan dünya ana-kıtasıdır. Afroavasya ana kıtası Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarını birbirine bağlayan Balkanlar, Kafkasya, Orta Asya ve Ortadoğu gibi stratejik geçiş güzergâhlarının yanı sıra Akdeniz, Karadeniz, Hazar denizi, Kızıldeniz, Aden ve Basra Körfezi gibi stratejik deniz havzalarına; İstanbul, Çananakkale, Hürmüz, Cebelitarık, Malakka Boğazları ve Süveyş Kanalı gibi stratejik su yollarına sahip olması nedeniyle dünya jeopolitiğinin en stratejik coğrafyasıdır. Kıta, kara ve deniz bütünlüğünü bünyesinde barındıran böylesi bir jeopolitik ve jeostratejik konum yalnızca mekân-coğrafya açısından değil, aynı zamanda sahip olduğu kadim tarihi, jeokültürel ve teolojik derinliği ve jeoekonomik zenginliği ile de önem arz etmektedir.

Bu bağlamda Afroavasya ana-kıtasını sadece coğrafi bir mekân olarak tanımlamak ya da tasvir etmek eksik olacaktır. Zira Afroavasya, üzerinde medeniyet kimliğinin yeşerdiği ve birbirleriyle binlerce yıl etkileşim içinde kalmayı başarabilmiş İslam, Çin, Hint ve Avrupa gibi kadim medeniyetlere ev sahipliği yapmış çok-medeniyetli bir sistemin adıdır aynı zamanda. Söz konusu medeniyetler arası sistem Konfüçyüs ve Tao gibi Çinli filozoflar, Budha ve Kautilya gibi Hintli felsefeciler ve Farabi, Gazali, Maturidi ve Hoca Ahmet Yesevi gibi İslam düşünürlerinin miras bıraktığı ontolojik, epistemolojik, metodolojik ve terminolojik zenginlik ile kadimleşebilmiş; bu düşünsel iklim medeniyetler arası ticari-ekonomik ilişkilerin de etkisiyle küreselleşerek günümüze dek maddi ve manevi sürekliliğini korumayı başarabilmiştir.

Söz konusu kadim Afroavasya medeniyetler sistemi, mekânsal genişlemesini Coğrafi keşiflerin, fikri-felsefi ontolojisini Rönesans, Reformasyon ve Aydınlanma düşüncesinin, siyasi-ideolojik dünya görüşünü Vestfalya sistemi ve Fransız Devriminin, sosyo-ekonomik düzenini Sanayi devrimleri ve kapitalistleşme sürecinin oluşturduğu Avrupa-merkezli modern dönemle birlikte köklü bir değişim-dönüşüm sürecine girmiş; 1500'lerden Soğuk Savaşın sonuna dek Afroavasya jeopolitiğindeki güç denklemi Batı ya da Avrupa medeniyetinin hegemonyasında şekillenmiştir.

Ancak Soğuk Savaşın sona ermesiyle uluslararası sistemin iki kutuplu statik yapısı son bulmuş, 1990 sonrası küresel sistem, özellikle de 11 Eylül'ün ardından çok-kutuplu yeni bir dinamik yapıya evrilmeye başlamıştır. Soğuk Savaş sonrası uluslararası sistemde ortaya çıkan değişim-dönüşüm Afroavasyayı da derinden etkilemiş, söz konusu sistemik değişim ve dinamizm, Afrika ve Asya'nın jeoekonomik, jeokültürel, etnik-dini ve demografik çeşitliliği ve zenginliği ile birleşince Afroavasya'nın jeopolitik ve jeostratejik eksenini Avrupa'dan Afro-Asya'ya kaymaya başlamıştır. Dolayısıyla önümüzdeki süreçte birçok Batılı düşünürün de kabul ettiği gibi Afroavasya jeopolitiğindeki küresel güç denkleminin ağırlık merkezi Batı değil, Doğu olacaktır.

Buradan hareketle Afroavasya jeopolitiğinde Batı'dan Doğu'ya doğru yaşanan güç kaymasına tanıklık ettiğimiz böylesi bir süreçte, ilk tecrübeyi Kazakistan'da yaşadıkten sonra, ikinci kongrenin Afroavasya'nın yukarıda bahsettiğimiz medeniyetler arası tarihi birikimine denk düşecek şekilde İspanya coğrafyasında ve Endülüs medeniyet havzasında gerçekleştirdik. Bu kongrenin asıl amaçlarından olan medeniyetlerin ve kültürlerin etkileşimini tıpkı geçmişte olduğu gibi günümüzde ve gelecekte de yaşatabilmek adına tüm katılımcılarımıza teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Niyazi KURNAZ
(Editör)